

LESNÍ ŠKOLA PROTOS

OSOBNÝ VZŤAH S NAJVYŠŠOU PRAVDOU A LÁSKOU AKO KLÚČOVÁ ČRТА SKAUTSKÉHO VODCU

Absolventská práca

Kluknava 2021

Ján MAHÚT – Bráško

Úvod

V bežnom ponímaní sa za skautského vodcu považuje „osoba, ktorá svojím osobným príkladom, vedomosťami, skúsenosťami, hodnotami a charakterovými vlastnosťami vedie/sprevádza svojich členov na ceste ich osobnostného rozvoja. Zároveň je nositeľom vízie, vďaka ktorej nastavuje smerovanie svojho oddielu, zboru, oblasti... Jeho poslaním je, okrem iného, motivovať zverené deti a dospelých členov, aby dosiahli individuálne alebo spoločné ciele, sny a ideály.“¹ Domnievam sa, že takáto predstava skautského vodcu je nedostatočná. Na to, aby sa skautský vodca blížil k ideálu, myslím, že nestačí, aby sa snažil žiť hodnoty vyplývajúce zo skautského zákona, mal nadobudnuté vedomosti, zručnosti i skúsenosti, mal zdravú sebadôveru, dobré vízie, vedel sa rozhodovať a formovať nástupcov, alebo bol dobrý komunikátor a prirodzenou autoritou.

Kľúčovou podmienkou, aby sa skautský vodca blížil k svojmu ideálu je mať osobný vzťah s Najvyššou Pravdou a Láskou (s Bohom) ako s osobou.² Osobný vzťah s Bohom v človeku tvorí poriadok, podľa ktorého človek môže rozvinúť svoje ľudstvo do maximálnej miery.³ Kto vie žiť osobný vzťah s Bohom, tak čerpá z obrovského zdroju života.⁴ Na začiatku je dôležité cítiť potrebu začať komunikovať s Bohom. Keď už si vodca nájde tú správnu formu, či už je to osobná modlitba, meditácia, čítanie posvätných textov, adorácia, denná modlitba spytovania svedomia, dôležité je, aby jeho vzťah s Bohom sa stal každodenným.

V tejto práci chcem ukázať, že kľúčovou črtou skautského vodcu je osobný vzťah s Najvyššou Pravdou a Láskou (s Bohom) ako s osobou. Svoje tvrdenie sa pokúsim podoprieť literatúrou, osobnými skúsenosťami a výsledkami z dotazníkov.

Skautské hnutie predpokladá žitie osobného vzťahu s Bohom

Skautské hnutie predpokladá, že jeho členovia sa snažia žiť osobný vzťah s Bohom. Zakladateľ skautského hnutia Baden-Powell predpokladal, že skautskí vodcovia žijú osobný vzťah s Bohom, pretože ich považoval za schopných odovzdávať vieru svojim skautom.⁵ Tiež žiadal, aby skauti okrem lásky k stvoreniu boli hlboko nábožní, čo znamená, že ich vzťah s Bohom má byť osobný a živý.⁶ Ak sa pozrieme na dokumenty WOSM, tak dokument pojednávajúci o vzdelávaní píše, že „skautské hnutie vyžaduje od

¹ KAKODY, V.: Osobnosť vodcu a jeho životný štýl. Podklady k prednáške LŠ, 2021.

² Na tomto mieste sa vopred ospravedlňujem čitateľom, ktorí nepoznajú koncept osobného Boha a môže byť pre nich moja práca v niektorých ohľadoch nezrozumiteľná.

³ Porov. HANUS, L.: Rozprava o kultúrnosti. Spišské Podhradie: Spišský kňazský seminár, 1991, s. 93.

⁴ LACHMANOVÁ, K.: Duchovní život činnorodých lidí. Praha: Seminár ELŠ, 2014 (zvuková nahrávka dostupná na: <https://www.youtube.com/watch?v=VW5Y7UcTm4> 4.11. 2021).

⁵ Porov. BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, s. 35.

⁶ Porov. ZATLOUKAL-ŠEVLK, V.: Katolíční skauti junáci v Československu. Brno: Javor Brno, 1997, s. 14.

každého mladého človeka, [...] aby pokročil od slepej detskej viery k osobnej a oddanej dospeljej viere. Aby urobil skok od kultúrneho, väčšinou tradičného „nedeľného náboženstva“ k viere veľkých činov, viere živej, viere každodennej.“⁷ Skautský vodca by teda mal vo svojej podstate rozvíjať osobný vzťah s Bohom.

Vodcovia sa trápia s výchovou

Skautskí vodcovia sa trápia s výchovou svojich skautov, lebo im čosi chýba. Mohli by sme sa domnievať, že vedomosti, zručnosti i postoje skautským vodcom stačia pre vedenie svojich oddielov, zborov či stredísk, avšak od obnovy skautingu v Česku (1992) alebo na Slovensku (1993), ba aj skôr môžeme sledovať intenzívny dopyt skautských vodcov veriacich i neveriacich po hľadaní, objavovaní prvého princípu skautingu (povinnosti voči Najvyššej Pravde a Láske) a následne vzťahu s Najvyššou Pravdou a Láskou.⁸ Z rozhovorov, ktoré som viedol s niektorými skautskými vodcami som usúdil, že tí vodcovia, ktorí nevedú osobný vzťah s Bohom sa trápia s vedením svojich členov, pretože cítia, že sami nie sú pevne zakorenení v skautských hodnotách a naopak vodcovia, ktorí žijú osobný vzťah s Bohom vedú svojich členov s horlivosťou, ktorá nechabne. Osobný vzťah s Bohom prináša skautskému vodcovi duchovné črty, ktoré sú dôležitou súčasťou pre skautské vedenie ako také.

Nielen komunikácia, ale aj veľkodušnosť

Skautský vodca, ktorý má vzťah s Bohom je nielen dobrým komunikátorom, ale sa stáva veľkodušným a nabáda seba a iných k dosahovaniu veľkých vecí. Správna komunikácia je bezpodmienečnou súčasťou skautského vodcu. Vodca svojimi komunikačnými schopnosťami vytvára vzťah so skautmi ktorých vedie, ale tiež prezentuje skauting verejnosti. Zakladateľ skautského hnutia Baden-Powell tvrdí, že počet členov skautského oddielu by nemal prekročiť 32, pretože pri výchove chlapcov zistil, že ak chce mať s nimi vzťah, ak sa im má dostať na koreň, zistiť čo je v nich a pomôcť im to rozvinúť, dokáže pracovať maximálne so šiestimi chlapcami. Ostatných vodcov považuje za dvakrát šikovnejších ako je on sám, preto odporúča počet 32.⁹ Najviac čo pomáha udržať skautský oddiel živý je komunikácia. Vodca sám nedokáže zistiť čím jeho skauti žijú, čo potrebujú, ako im pomôcť rásť, ak on s nimi osobne nekomunikuje. Z vlastnej skúsenosti viem, že na komunikácii padá i vstáva život oddielu. Z výstupu dotazníka¹⁰, ktorý vznikol s odstupom času od založenia skautingu v Zákamennom vyplýva, že najviac, čo by chceli činovníci zmeniť na doterajšom fungovaní v skautingu je

⁷ PIKALA, M.: Manuál duchovného rozvoja v skautingu. (verzia 12. 12. 2019) Dostupné na http://skauting.inky.sk/eBooks/MANUAL%20DUCHOVNEHO%20ROZVOJA%20SLSK_doc%20by%20AMD.pdf (dňa 1. 11. 2021).

⁸ Dôsledkom dopytu skautov po hľadaní 1. Princípu je aj založenie Lesnej školy PROTOS v Junáku: <https://protos.skauting.cz/vznik-protosu/> (23.10. 2021).

⁹ Porov. BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, s. 26.

¹⁰ Porov. BOŠKAJOVÁ, M.: Výstup z dotazníka o fungovaní skautingu v Zákamennom, 6. 12. 2020, (osobný archív Jána Mahúta).

zlepšenie komunikácie v oddiele, ale tiež s rodičmi členov. Na schopnosti komunikovať potrebuje vodca neustále pracovať, lebo je pre neho kľúčovou vlastnosťou pri rozvíjaní svojich členov, budovaní dôvery so svojimi členmi i s rodičmi a verejnosťou. Ešte lepšie schopnosti v komunikácii získava skautský vodca, keď má osobný vzťah s Bohom. Vtedy je skautský vodca nielen schopným komunikátorom, ale ide nad rámec komunikácie. Nielen, že pozná svojich členov po mene, aké sú ich schopnosti a možnosti, ale pozná ich vnútro. Skautský vodca pozná životnú situáciu svojho člena. Berie ho takého aký je a nie takého akého by ho chcel mať. Veľakrát je možno jediný, ktorému sa dieťa zverí so svojím vnútorným prežívaním. Jeho úlohou je pomôcť pomenovať čo dieťa prežíva, ale tiež mu pomôcť rozlíšiť, že má v sebe dar života a konkrétnu rolu v ňom, ktorá vôbec nie je malá. Skautský vodca veľmi dbá o maličkosti, je pri malých krokoch, pádoch i úspechoch svojho zverenca a vidí ich ako kroky k veľkým veciam, ktoré presahujú priemernosť. Skautský vodca je veľkodušný vo svojich snoch, víziách o sebe i o druhých; vo svojej schopnosti dúfať, dôverovať a odvažovať sa; v horlivosti a v snahách, ktoré smerujú k úspešnému završeniu práce; vo svojom sklone používať prostriedky primerané cieľu, a napokon vo svojej schopnosti nabádať samého seba a svojich zverencov, aby robili to isté.¹¹

Nielen autorita, ale aj pokora

Žitie osobného vzťahu s Bohom v skautskom vodcovi spôsobuje, že si je vedomý prirodzenej autority ktorú má, zároveň je však pokorný a sám seba vníma takého, akým v skutočnosti je so svojimi silnými i slabými stránkami. V skautoch vidí prítomnú Najvyššiu Pravdu a Lásku, preto má k nim spontánnu úctu, ktorá ho nabáda k službe voči nim. Dôležitým predpokladom autority skautského vodcu je to, či sa dokáže stať priateľom svojich skautov, či bude naozaj ich starším bratom. Toto odlišuje vodcu od vedúceho. Na to, aby bol niekto vedúcim, stačí mať organizačný talent a vymýšľať zaujímavé aktivity. Byť vodcom ale znamená byť na rovnakej ceste niekoľko krokov vpred, vstúpiť do obojstranne zaangažovaného vzťahu skutočného priateľstva a spolu so skautmi zdieľať spoločný skautský život.¹² Aj keď skautský vodca nie je superman, do istej miery by ním predsa mal byť. Nemusí vynikať vo všetkých zručnostiach, prevyšovať svojich skautov v odbornosti, ale pre skautov, ktorých vedie by mal byť vzorom a inšpiráciou práve svojim skautským spôsobom života. Skautský spôsob života znamená, že skaut aj keď každoročne netáborí alebo je hoci už dospelý, je skautom naveky preto, že sa počas skautskej formácie stotožnil s hodnotami skautingu. Hodnoty skautingu sú jeho prirodzenosťou, snaží sa ich žiť úplne samozrejme vždy, všade a vo všetkom, sú jeho najvyšším zákonom vo všetkom, čo robí – bez ohľadu na to, či sa stane vojakom, lekárom, politikom či kamionistom. Vždy bude verným členom veľkej skautskej rodiny a bratom každého skauta. Zároveň je veľmi dôležité, aby skauti videli, že ich vodca pracuje na svojom raste rovnako, ako očakáva, že

¹¹ Porov. HAVARD, A.: Zodpovedné líderstvo - Cesta k osobnej dokonalosti. Bratislava: CEBSI a vydavateľstvo Cathedra, 2011, s. 29.

¹² Porov. PIKALA, M.: Manuál duchovného rozvoja v skautingu. (verzia 12. 12. 2019) Dostupné na http://skauting.inky.sk/eBooks/MANUAL%20DUCHOVNEHO%20ROZVOJA%20SLSK_doc%20by%20AMD.pdf (dňa 1. 11. 2021).

na ňom budú pracovať aj oni, že kráča po tej istej ceste, po ktorej kráčajú aj oni, a že jediný, čím sa od nich líši je to, že na tejto ceste je ďaleko pred nimi, pretože po nej kráča už omnoho dlhšie. Je tak pre nich vzorom a inšpiráciou, aby sa mu podobali a raz vari aj vyrovnali alebo ho dokonca predčili v tomto umení skautského spôsobu života.¹³ Keď sa skautský vodca denne stretáva s Najvyššou Pravdou a Láskou, nielen, že je pre svojich skautov prirodzenou autoritou, ale zároveň je pokorný, pozná pravdu o sebe, vidí vo svojich skautoch prítomnú Najvyššiu Pravdu a Lásku a preto je služobníkom svojich skautov ako celku, aj každého z nich individuálne. Skautský vodca tak dôveruje svojim skautom, najmä takým, ktorí už zložili skautský sľub, považuje ich za dôveryhodné osoby a očakáva od nich, že si svoju povinnosť poctivo splnia.¹⁴ Keďže dôveruje svojim skautom, dokáže ich učiť schopnosti rozhodovať sa. To je dobrý základ, aby tím zložený z vodcu a jeho skautov rozvážne rozhodoval v prospech spoločného dobra oddielu. Skautský vodca potom pomáha každému členovi svojho oddielového tímu v osobnostnom a profesionálnom raste. Povzbudzuje tichších členov tímu, krotí zhovorčivejších, nabáda dominantné typy, aby z času na čas nechali hovoriť druhých, a pomáha pesimistom nájsť pozitíva.¹⁵ Je schopný slúžiť iným, dobre vychádzať s druhými, dôverovať spolupracovníkom, načúvať rôznym názorom, úprimne si váži tieto názory rovnako ako vlastný a je schopný flexibilne reagovať na obavy druhých.

Nielen sebadôvera, ale skôr dôvera Najvyššej Pravde a Láske

Podstatná vlastnosť skautského vodcu je zdravá sebadôvera. Skautský vodca s osobným každodenným vzťahom s Bohom nielen, že dôveruje sám sebe, ale ešte viac dôveruje Najvyššej Pravde a Láske. Ak by skautskému vodcovi chýbala sebadôvera, nemôže viesť ostatných, pretože by prinášal zmätok a ľahko by bol manipulovaný svojimi členmi. Dôležitú rolu pri sebadôvere zohráva jeho rodinné zázemie, spoločenstvo v ktorom žije, uznanie vlastnej hodnoty, vnímanie vlastnej jedinečnosti a neopakovateľnosti, podpora a vedenie skúseným vodcom a taktiež kladné sebatvrdenie vo svojich životných skúsenostiach. Cez osobný vzťah s Bohom je skautský vodca ubezpečený o tom, že je jedinečnou myšlienkou Najvyššej Pravdy a Lásky, v celých dejinách vesmíru je jedinečnou bytosťou a konkrétnym vyjadrením jeho jedinečnosti je jeho osobitné poslanie vo svete.¹⁶ Okrem toho sebe samému, či svojim životným skúsenostiam prikladá menšiu dôveru ako dôvere Najvyššej Pravde a Láske.¹⁷ Potvrďuje to aj výpoveď z dotazníka jedného muža o vlastnej modlitbe: „Chlap modlitbou získava citlivejší pohľad na vec. Zisťuje, že nie je

¹³ Porov. PIKALA, M.: Manuál duchovného rozvoja v skautingu. (verzia 12. 12. 2019) Dostupné na http://skauting.inky.sk/eBooks/MANUAL%20DUCHOVNEHO%20ROZVOJA%20SLSK_doc%20by%20AMD.pdf (dňa 1. 11. 2021).

¹⁴ Porov. BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, s. 29 – 30.

¹⁵ Porov. HAVARD, A.: Zodpovedné líderstvo - Cesta k osobnej dokonalosti. Bratislava: CEBSI a vydavateľstvo Cathedra, 2011, s. 63.

¹⁶ Porov. ZAJÍC, J.: Duchovní život vůdce. In: Skautský seminář o výchově mládeže a formace vůdců 2. díl. Praha: Ekumenická lesní škola, 1996, s. 122 – 123.

¹⁷ Porov. VELLA, E.: Oblečte si srdce Pastiera. Bratislava: Per Immaculatam, 2011, s. 81 – 82.

sám, že sa má na koho obrátiť. Je tu niekto, kto je pri ňom, kto mu pomáha, keď to potrebuje, a snaží sa mu ukázať tú najlepšiu cestu.“¹⁸

Nielen formovanie nástupcov v skautingu, ale aj formovanie skautov k svätosti

Jednou z najdôležitejších úloh skautského vodcu je formovať nástupcov, to znamená: vybrať si najbližších spolupracovníkov a vytvoriť podmienky pre úspešné odovzdanie funkcie svojmu nástupcovi. Skautský vodca je zodpovedný za budúce vodcovstvo. Jeho úlohou je identifikovať, rozvíjať a podporovať budúcich lídrov. S osobným vzťahom k Bohu získava schopnosť formovať svojich členov k svätosti. Vodca je vždy vodca vodcov, nehovorí „chod'te“, ale „poďme“, kráča so svojimi skautmi spoločne. Vodca tvorí so svojimi skautmi dobrovoľné partnerstvo dospelého vodcu a mladých ľudí a to tak na úrovni osobnej ako aj skupinovej rozvíjaním a odovzdávaním vodcovského štýlu, ktorý je rovnováhou medzi priateľstvom (ktoré ich povzbudzuje) a autoritou (schopnou udržať ich v rámci určenej línie).¹⁹ Vodca spolu so svojimi skautmi buduje oddiel. Pozerá do budúcnosti a snaží sa ho formovať tak, aby slúžil aj po jeho odchode z funkcie. Zároveň rozpoznáva, rozvíja a podporuje svojich potenciálnych nástupcov. Niekedy sa však stáva, že vyformovaný potenciálny mladý líder zo skautingu odíde a nádej, že prevezme oddiel sa stratí. Vkladal do neho vodca márne úsilie? Ak vodca žije osobný vzťah s Bohom vie, že líder, ktorého formuje nie je jeho vlastníctvo a ani vlastníctvo skautingu. Svojho zverenca formuje v prvom rade k dosiahnutiu svätosti a až potom k ostatným cieľom. V roku 1951 Josemaria Escrivá²⁰ nabádal svojich nasledovníkov, aby založili univerzitu v španielskom meste Pamplona. Ešte v úvodnej fáze príprav zakladania novej univerzity sa Escrivá stretol s dekanom fakulty medicíny a opýtal sa ho, prečo prišiel do Pamplony. On mu odpovedal, že prišiel pomôcť založiť univerzitu. Escrivá bez váhania odvetil: „Synu, prišiel si do Pamplony, aby si sa stal svätcom; ak dosiahneš tento cieľ, potom si dosiahol všetko.“²¹ Vzťah s Bohom vodcovi pomáha mať pred očami najvyšší cieľ svojho zverenca – dosiahnuť plný potenciál aj ako skaut a ešte viac ako človek (svätosť). Preto úsilie, ktoré skautský vodca vkladá do svojho skauta nie je márne, aj keby jeho zverenec zo skautingu odišiel.

¹⁸ SEDLÁČEK, J.: Mužský strach. Bratislava: Don Bosco, 2021, s. 41.

¹⁹ Porov. PIKALA, M.: Manuál duchovného rozvoja v skautingu. (verzia 12. 12. 2019) Dostupné na http://skauting.inky.sk/eBooks/MANUAL%20DUCHOVNEHO%20ROZVOJA%20SLSK_doc%20by%20A MD.pdf (dňa 1. 11. 2021).

²⁰ Španielsky kňaz, zakladateľ osobnej prelatúry *Opus Dei* (1902 – 1975).

²¹ Porov. HAVARD, A.: Zodpovedné líderstvo - Cesta k osobnej dokonalosti. Bratislava: CEBSI a vydavateľstvo Cathedra, 2011, s. 52.

Nielen vedomosti a zručnosti, ale aj dosiahnutie vecí, ktoré skautského vodcu presahujú

Vedomosti a zručnosti skautskému vodcovi pomáhajú k rozhl'adenosti. Cez osobný vzťah s Bohom dosahuje veci, ktoré ho presahujú. Skautský vodca je častokrát starší od svojich členov a teda má aj viac skautských, odborných či profesionálnych skúseností. Štúdiom si rozširuje svoje obzory, dokáže byť inovatívny. Nadobudnuté vedomosti prakticky využíva a skauti sa od neho veľmi ľahko učia novým zručnostiam.²² Okrem toho rozumie, čo si vyžadujú jednotlivé pracovné profesie a tak môže byť skautovi nenahraditeľnou pomocou, pretože mu na základe jeho vedomostí a kvalifikácie dokáže poradiť, na ktorý životný smer sa najviac hodí.²³ Ak sa skautský vodca opiera o vzťah s Bohom, dosiahne väčšie veci ako by si sám dokázal predstaviť. Viem potvrdiť z vlastnej skúsenosti, že pri zakladaní oddielu v Zákamennom som netušil, či oddiel po jeho založení bude fungovať. Nikdy predtým som nevedol skautskú družinu a to už vôbec nie skautský oddiel. Aj v modlitbe som spoznal aké kroky mám urobiť, aby skauting v Zákamennom fungoval. Vďaka Bohu funguje dva a pol roka a to pred jeho vznikom nebol ani jeden skaut v Zákamennom a teraz má dokonca dvoch domácich zákamenských vodcov. Jeden muž v dotazníku o modlitbe taktiež tvrdí, že: „muž viery je veľmi silný, nebojí sa prekážok, lebo sa nespolieha na seba, ale na Boha; vie, že s ním dokáže väčšie veci ako sám. Tam, kde iní muži povedia, že to nedokážu, on to miesto vyplňa vierou.“²⁴

Nielen skautské hodnoty, ale aj radosť, horlivosť a otvorenosť

Baden-Powell úspech výchovy skauta pripisuje vo veľkej miere osobnému príkladu skautského vodcu.²⁵ Skautský vodca má pevne stáť za svojimi hodnotami, ktoré vychádzajú zo skautského sľubu a zákona. Ak žije osobný vzťah s Bohom, za týmito hodnotami nielen pevne stojí, ale s ľahkosťou ich žije, má z nich opravdivú radosť, je horlivý a otvorený, pretože sľub a zákon je zapísaný do jeho srdca. Keď medzi skautmi otvoríme tému skautského zákona, tak sa často zastavíme pri tom, ako sa niektoré body dajú len ťažko dodržať, alebo ich dodržiavame len keď sme oblečení v skautskej košeli. Je to, akoby sme zákon len tísli pred sebou a je nám skôr na príťaž ako na úžitok. Ale ak skautský vodca jasne zachováva skautský zákon vo všetkých oblastiach svojho života aj mimo skautingu, skauti ho budú okamžite nasledovať. A jeho príklad bude ešte účinnejší, ak bude brať skautský sľub tak vážne, ako jeho skauti. Ak skautský vodca ešte aj intenzívne miluje Najvyššiu Pravdu a Lásku, odpútava sa od vlastného ega, je povznesený nad akékoľvek prospechárstvo či sebazáchovu.²⁶ Plniť skautský zákon je pre neho len praktické žitie Pravdy a Lásky. Nerobí to z donútenia, ale s opravdivou radosťou a

²² Porov. KAKODY, V.: Osobnosť vodcu a jeho životný štýl. Podklady k prednáške LŠ, 2021.

²³ Porov. BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, s. 55.

²⁴ SEDLÁČEK, J.: Mužský strach. Bratislava: Don Bosco, 2021, s. 41.

²⁵ Porov. BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, s. 6.

²⁶ Porov. KOLÁŘ, J.: Vývojová stádia víry. Podklady k prednáške LŠ PROTOS, 2021.

horlivosťou. Je ochotný zrieknuť sa seba samého pre vyššie hodnoty. Skautské hodnoty nie sú pre neho nutnosťou, ale životným štýlom. Motiváciou jeho činov je nezištnosť a obetavosť.

Nielen vízia, ale aj poznanie Božej vôle

Skautský vodca má víziu, kam chce smerovať svojich skautov a dokáže ich nakaziť svojím entuziazmom. Ak žije osobný vzťah s Bohom, naopak nemá určený pevný plán alebo program. Cez intenzívny vzťah s Bohom sa snaží poznať, aký je Boží plán pre neho a svojich skautov. Riaditeľka jednej školy, kde som učil náboženstvo mala so školu veľké vízie. Neustále hľadala inšpirácie po weboch iných škôl, a tak sa naša škola zapojila do niekoľkých veľmi dobrých projektov. Škola vykazovala nadpriemerné výsledky, ale po istom čase to začalo byť veľmi náročné pre učiteľov, ktorí mali viac a viac mimopredmetovej agendy. Aj mňa „nakazila“ svojim nadšením, sám som sa zapojil do niekoľkých činností školy a až spätne som zhodnotil, že toho bolo na mňa až príliš. Ako praktický vodca mala víziu, aj ľudí nadchla, ale pravdepodobne to v celku nemalo ten najlepší výsledok. Skautský vodca, ktorý má osobný vzťah s Bohom, nemá svoj pevný plán. Pápež katolíckej Cirkvi Benedikt XVI. na začiatku svojho pontifikátu povedal: „Drahí priatelia! V tejto chvíli nemusím predstavovať program riadenia. (...) Mojm skutočným programom riadenia nie je konať svoju vôľu, nepresadzovať svoje myšlienky, ale počúvať spolu s celou Cirkvou slovo a vôľu Pána, nechať sa ním viesť, aby On sám viedol Cirkev v tejto hodine našich dejín.“²⁷ Skautský vodca načúva svojim skautom, ale až v tichu a v samote s Bohom prichádza na tie najlepšie vízie. Z vlastnej skúsenosti môžem potvrdiť, že vďaka počúvaniu skautov a intenzívneho vzťahu s Bohom som prichádzal na tie najlepšie vízie, až som sa sám čudoval, odkiaľ sa to vo mne berie.

Nielen rozhodovanie sa, ale aj umenie rozlišovať

Zásadnou vlastnosťou skautského vodcu je schopnosť rozhodovať sa. Na základe svojich doterajších schopností a skúseností sa vie rýchlo a správne rozhodovať. Ak skautský vodca má vzťah s Bohom okrem pýtania sa samého seba nadobúda schopnosti rozlišovať, skúma, či je jeho rozhodnutie nielen dobré, ale aj Božie. Je jednoduché rozhodovať sa medzi dobrom a zlom, ťažšie je však rozhodovať sa medzi dvoma dobrými možnosťami. Rozum nám dokáže napovedať, ktoré dobro je vyššie, ak však nemá dostatok ticha a času, môže zlyhať. Skautský vodca preto by mal byť osobou, ktorá je ochotná podriaďovať sa, je slobodná od svojich predstáv, v pokore uznáva svoje omyly a chyby. Potom sa môže pýtať v modlitbe, ktoré dobro medzi dvoma dobrami prinesie väčší osoh

²⁷ BENEDIKT XVI.: HOMILY OF HIS HOLINESS BENEDICT XVI. St. Peter's Square Sunday, 24 April 2005. Dostupné na: https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/homilies/2005/documents/hf_ben-xvi_hom_20050424_inizio-pontificato.html (23.10.2021).

z dlhodobej perspektívy.²⁸ Potrebuje mať tiež odvahu zrieknuť sa tých dobier, ktoré sú zdanlivo dôležité a odvahu prijať tie, ktoré dôležité sú.

Záver

Medzi mnohými skautmi je rozšírená predstava, že skautský vodca sa blíži k ideálu, keď sa snaží žiť hodnoty vyplývajúce zo skautského zákona, má ukončené vodcovské vzdelanie, nadobudol skautské zručnosti i skúsenosti, má zdravú sebadôveru, dobré vízie, vie sa rozhodovať a formovať nástupcov, je tiež dobrý komunikátor a prirodzená autorita. V tejto práci som chcel ukázať, že spomínaná predstava o skautskom vodcovi, ktorá sa síce stáva skutočnosťou u početných skautských vodcov, je nedostatočná. Na základe argumentov, ktoré som vyššie použil sa domnievam, že správna predstava o skautskom vodcovi nutne obsahuje jeho kľúčovú črtu – osobný vzťah s Najvyššou Pravdou a Láskou (s Bohom) ako s osobou. V prvom rade som ukázal, že skautské hnutie predpokladá, že jeho členovia sa snažia žiť osobný vzťah s Bohom. Ako druhé som spomenul, že skautský vodca, ktorý má osobný vzťah s Bohom sa menej trápi s výchovou svojich skautov. Následne som sa vyjadril, že takýto vodca okrem komunikácie aj veľkodušne nabáda seba a iných k dosahovaniu veľkých vecí. Taktiež vzťah s Bohom v ňom spôsobuje pokoru aj keď je prirodzenou autoritou. Skautský vodca so živým vzťahom s Bohom nedôveruje len sebe, ale ešte viac Najvyššej Pravde a Láске. Formuje nielen ku skautingu, ale hlavne k svätosti. Síce má vedomosti a zručnosti, ale vďaka vzťahu s Bohom dosahuje veci, ktoré ho presahujú. Žije skautskými hodnotami a má z nich opravdivú radosť, je horlivý a otvorený. Nielen, že má dobré vízie, ale aj poznáva Božiu vôľu a snaží sa jej podriaďiť. Vďaka vzťahu s Bohom nadobúda schopnosť rozlišovať či je jeho rozhodnutie nielen dobré, ale aj Božie. Úlohou môjho príspevku nebola snaha predložiť všetky argumenty, ale pokúsiť sa obhájiť tvrdenie, že kľúčovou črtou skautského vodcu je osobný vzťah s Bohom. Zároveň táto práca môže slúžiť aj na povzbudenie čitateľa, že hľadať, objavovať a následne mať živý vzťah s Najvyššou Pravdou a Láskou ako s osobou stojí za to. Na konci si dovoľím uviesť citát od libanonského básnika Kahlila Gibrana:

„Vy ste luky, z ktorých sú ako šípy vystrelené vaše deti. Lukostrelec vidí na nekonečnej trajektórii cieľ, a On vás svojou silou ohol tak, aby jeho šípy mohli letieť svižne a ďaleko. Udržte svoje ohnutie v lukostrelcových rukách; lebo tak ako miluje letiaci šíp, miluje aj luk, ktorý je pevný.“²⁹

²⁸ Porov. LACHMANOVÁ, K.: Duchovní život čínorodých lidí. Praha: Seminár ELŠ, 2014 (zvuková nahrávka dostupná na: https://www.youtube.com/watch?v=_VW5Y7UcTm4 4.11. 2021).

²⁹ HRICA P. a spol.: Príručka pre skautských vodcov. Bratislava: Slovenský skauting, 2017, s. 44.

Použité zdroje

Pramene

BADEN-POWELL: Rady skautským vodcom. Bratislava: Slovenský skauting, 2006, 62 s. ISBN 80-89136-48-6.

Knižné zdroje

HANUS, Ladislav: Rozprava o kultúrnosti. Spišské Podhradie: Spišský kňazský seminár, 1991, 150 s. ISBN 80-7142-000-X.

HAVARD, Alexandre: Zodpovedné líderstvo - Cesta k osobnej dokonalosti. Bratislava: CEBSI a vydavateľstvo Cathedra, 2011, 208 s. ISBN 978-80-89495-07-8.

HRICA Pavol a spol.: Príručka pre skautských vodcov. Bratislava: Slovenský skauting, 2017, 295 s. ISBN 978-80-89776-09-2.

VELLA, Elias: Oblečte si srdce Pastiera. Bratislava: Per Immaculatam, 2011, 192 s. ISBN 978-80-970006-7-7.

SEDLÁČEK, J.: Mužský strach. Bratislava: Don Bosco, 2021, 407 s. ISBN 978-80-8074-524-0.

ZAJÍC, Jiří: Duchovní život vůdce. In: Skautský seminář o výchově mládeže a formace vůdců 2. díl. Praha: Ekumenická lesní škola, 1996, 156 s.

Podklady k prednáškam

KAKODY, Vladislav: Osobnosť vodcu a jeho životný štýl. Podklady k prednáške LŠ, 2021.

KOLÁŘ, Jiří: Vývojová stádia víry. Podklady k prednáške LŠ PROTOS, 2021.

Internetové zdroje

BENEDIKT XVI.: HOMILY OF HIS HOLINESS BENEDICT XVI. St. Peter's Square Sunday, 24 April 2005. Dostupné na: https://www.vatican.va/content/benedict-xvi/en/homilies/2005/documents/hf_ben-xvi_hom_20050424_inizio-pontificato.html (23.10.2021).

PIKALA, Miloš: Manuál duchovného rozvoja v skautingu. (verzia 12. 12. 2019) Dostupné na

http://skauting.inky.sk/eBooks/MANUAL%20DUCHOVNEHO%20ROZVOJA%20SLSK_doc%20by%20AMD.pdf (dňa 1. 11. 2021).

Dotazníky

BOŠKAJOVÁ, Miroslava: Výstup z dotazníka o fungovaní skautingu v Zákamennom, 6. 12. 2020, (osobný archív Jána Mahúta).

Nahrávky

LACHMANOVÁ, Kateřina: Duchovní život čínorodých lidí. Praha: Seminár ELŠ, 2014 (zvuková nahrávka dostupná na: <https://www.youtube.com/watch?v=VW5Y7UcTm4> 4.11. 2021).